

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/62/2020
Identifikačné číslo spisu:	7617010240
Dátum vydania rozhodnutia:	04.11.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7617010240.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom 4. novembra 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného A. F. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona o dovolaní obvineného A. F. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/100/2017 z 30. januára 2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného A. F. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 2T/38/2017 z 9. októbra 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/100/2017 z 30. januára 2018 bol obvinený A. F. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, pre skutok podrobne rozvedený vo výrokovej časti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves.

Za spáchanie tohto trestného činu bol menovanému uložený podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov a 8 (osem) mesiacov, pričom na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Zároveň bol menovanému uložený aj ochranný dohľad vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/100/2017 z 30. januára 2018 podal obvinený A. F., prostredníctvom svojho obhajcu, dovolanie z dôvodu, že: „Zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] a

súčasne rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]“.

Obvinený v dovolaní argumentoval nasledovne:

„Ad. 1 Porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom [dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]

a) Zamietnutie návrhu na vyšetrovanie duševného stavu svedka K. J..

Obvinený od počiatku súdneho konania považoval za nevyhnutné a žiadal vyšetriť duševný stav svedka K. J. ako korunného svedka z dôvodu, že existujú závažné pochybnosti, že u svedka je podstatne znížená schopnosť správne vnímať a reprodukovat' skutočnosti, ktoré zažil a to na základe toho, že tri výsluchy svedka boli zmarené, pretože svedok sa dostavil na výsluch pod vplyvom alkoholu, viacerí svedkovia sa vyjadrili, že K. J. je závislý od alkoholu a sám svedok uviedol, že užíval pervitín, liečil sa na psychiatrii z alkoholizmu a užíva psychiatrické lieky, o čom predložil aj lekársku správu. Okresný súd jeho návrh zamietol. Túto skutočnosť namietal obvinený aj v odvolacom konaní. Odvolací súd sa jednou vetou vyjadril, že ani on nezistil tak závažné skutočnosti, ktoré by vyžadovali vykonanie obhajobou navrhovaný postup zo strany prvostupňového súdu.

Obvinený si je vedomý, že za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Avšak preveriť znaleckým dokazovaním, či svedok K. J. správne vnímal prežité udalosti bolo nevyhnutné o to viac, že sa jednalo o korunného svedka, o ktorého výpoveď najmä súd oprel svoje rozhodnutie o vine obvineného. Predovšetkým na základe výpovede tohto svedka bol obvinený uznaný za vinného. Obvinený je preto názoru, že odmietnutím jeho návrhu na vykonanie dokazovania bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu.

b) Arbitrárnosť a neodôvodnenie ohľadom vysporiadania sa s odvolacími námietkami obvineného.

Obvinený porušenie práva na obhajobu odôvodňuje ďalej arbitrárnosťou krajského i okresného súdu pri rozhodovaní o vine obvineného v jeho trestnej veci a nedostatočným odôvodnením ich záverov. Namietal arbitrárnosť a zjavné neodôvodnenie súdov pri vysporiadaní sa s posúdením ním namietaných skutočností. Krajský súd sa k niektorým jeho odvolacím námietkam nevyjadril vôbec. Jedná sa o námietky uvádzané v bode II a V odvolania. K zvyšným námietkam sa vyjadril v zásade jednou vetou, konštatovaním. Najmä okresný súd nedostatočne zdôvodnil svoj záver o vierohodnosti svedka K. J., ako aj prečo odmietol vykonať návrh na vyšetrovanie jeho duševného stavu. Obvinený túto skutočnosť namietal v odvolacom konaní. Ani odvolací súd však neposkytol obvinenému vysvetlenie k týmto namietaným skutočnostiam. Obvinený vyslovuje presvedčenie, že prvostupňový i odvolací súd bol povinný riadne sa vysporiadať s touto otázkou, nakoľko sa jedná o otázku zásadného významu. Taktiež okresný ani krajský súd nevysvetlil, prečo pri ukladaní trestu prihliadal na priťažujúcu okolnosť podľa ust. § 37 písm. m) Trestného zákona.

Zaujatie stanoviska k skutočnostiam namietaných obvineným v rámci jeho obhajoby okresným a krajským súdom je formálne, svojvoľné, nepreskúmateľné. Napádané uznesenie krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu je ako celok nepresvedčivé, arbitrárne a teda v rozpore so zákonom, Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čím došlo zásadným spôsobom k porušeniu práva obvineného na obhajobu podľa ust. § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Ad. 2 Rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku].

Obvinený od počiatku namietal zákonnosť vykonania prípravného konania ako podkladu pre podanie obžaloby. Namietal najmä:

- nezákonnosť vznesenia obvinenia
- neupovedomenie obhajcu o úkonoch v prípravnom konaní
- opätovné nezákonné predvolanie svedka K. J.

- preštudovanie vyšetrovacieho spisu, ktorý nebol úplný.

Ako uviedol obvinený v odvolaní, trestné stíhanie vedené voči jeho osobe vníma od počiatku ako nezákonné. Samotné uznesenie o vznesení obvinenia bolo založené na dôkazoch - výpovedi svedka K. J., ktorého časť výpovede bola urobená pod vplyvom alkoholu a druhá časť po tom, čo mu bola jeho predošlá výpoveď vyšetrovateľom daná na prečítanie.

Obhajca obvineného nebol opakovane riadne upovedomovaný o úkonoch vykonávaných v rámci vyšetrovania, medzi iným o výsluchu svedka K. W., K. Q., K., A. H., T. I., T. A., C. W..

Najmä nebol riadne upovedomený o výsluchu svedka K. J. dňa 24.3.2017. Dňa 19.3.2017 o 13.29 hod. poslal vyšetrovateľ obhajcovi emailovú správu, že dňa 23.3.2017 a 24.3.2017 sa uskutočnia výsluchy svedkov, pričom neuviedol mená svedkov. Dňa 21.3.2017 poslal obhajca vyšetrovateľovi emailovú správu, v ktorej žiadal o zrušenie uvedených úkonov, nakoľko obhajca nebol riadne oboznámený o predmete týchto úkonov. Vyšetrovateľ odpovedal na túto správu dňa 23.3.2017 o 15.52 hod., t. j. až po vykonaní úkonov naplánovaných na deň 23.3.2017. Správa vyšetrovateľa obsahovala mená svedkov, ktorých výsluchy boli naplánované na deň 24.3.2017. Obhajca už o tomto čase nemal reálne možnosť navštíviť obvineného, ktorý sa nachádzal vo väzbe v J. a pripraviť sa na výsluchy uvedených svedkov.

Za nezákonné považuje obvinený ďalej opätovné predvolanie svedka K. J. dňa 24.3.2017. Ako je vyššie uvedené napriek tomu, že svedok bol predvolaný a výsluch svedka sa riadne uskutočnil (s tým, že svedok využil svoje právo nevypovedať), vyšetrovateľ svedka opätovne predvolal na výsluch. Vyšetrovateľ nemal na tento postup žiaden dôvod. Jeho opätovný výsluch nenavrhol žiaden z obvinených. Opätovné predvolanie svedka J. považuje obvinený za snahu vyšetrovateľa vyvinúť na svedka neprimeraný tlak, snahu o ovplyvňovanie a neoprávnené presviedčanie svedka k výpovedi.

Je súladné s princípmi spravodlivého konania, ak sa výpoveď svedka opakuje za účelom vysvetlenia a odstránenia nejasností v jeho výpovedi. Avšak orgán činný v trestnom konaní v rozpore s princípmi spravodlivého procesu podľa Trestného poriadku, ako aj článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, opakovane nariadil výsluch svedka s úmyslom získania jeho výpovede po vznesení obvinenia, ktorá by mohla byť neskôr použitá ako dôkaz v konaní. Podporne obvinený cituje rozhodnutie č. 38/1968 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk: „výsluch obvineného je podľa TP jedným z dôkazných prostriedkov. Odporuje však ustanovenia § 121 ods. 1 druhá veta a § 201 ods. 4 TP, ak sa výsluch vykonáva opakovane len za tým účelom, aby sa tým dosiahlo priznanie obvineného, obvinený nesmie byť k priznaniu donucovaný nijakým spôsobom, teda ani neustálym opakovaním jeho výsluchu“. Porušenie procesných postupov, práva na obhajobu nastalo aj pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu dňa 7.4.2017, kedy vyšetrovací spis nebol kompletný. Vo vyšetrovacom spise chýbal obsah hardisku č. K. K. na ktorý sa odvoláva znalecký posudok č. XXX/XXXX Ing. A. H., PhD.

Obvinený namietá v neposlednom rade vykonané výsluchy svedkov na hlavnom pojednávaní.

Z ustanovení Trestného poriadku (ust. § 122 ods. 2, 3, ust. § 132 ods. 1, 2, ust. § 258 ods. 1, ust. § 261 ods. 3, ust. § 264 ods. 1, 2), rovnako citujúc napr. aj z uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 13.2.2014, sp. zn. 6To/44/2013 vyplýva, že obžalovanému musí byť umožnené, aby sa podrobne vyjadril k obvineniu, najmä súvisle opísal skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia, uviedol skutočnosti, ktoré obvinenie zoslabujú či vyvracajú. Až na doplnenie takto získanej výpovede, alebo na objasnenie neúplností, nejasností alebo rozporov, sa môže klásť obvinenému ohľaduplne a zrozumiteľne otázky, pričom nesmie ísť o otázky, v ktorých je obsiahnuté ako na nich odpovedať, klamlivé otázky a ani otázky, ktoré by obsahovali skutočnosti, ktoré sa majú zistiť až z jeho výpovede. Podobne aj svedkovi musí byť najskôr daná možnosť súvisle vypovedať všetko, čo o veci vie, odkiaľ sa dozvedel ním uvádzané skutočnosti. Rovnako platia aj pravidlá o kladení otázok svedkovi. Nerešpektovanie tohto Trestným poriadkom predpísaného procesného postupu znamená, že výpoveď obžalovaného alebo svedka nebola získaná v súlade so zákonom a takýto dôkaz nemožno v ďalšom konaní použiť. V rámci výsluchu svedka má by taktiež zisťovaný aj pomer k prerokováanej veci, k stranám, prípadne sa majú zisťovať aj iné okolnosti potrebné na zistenie jeho nezaujatosti a hodnovernosti.

Ako vyplýva z prepisov záznamov z hlavného pojednávania, ani jednému svedkovi, vrátane výpovede svedka K. J., nebolo umožnené súvisle sa vyjadriť k veci. Prokurátor hneď pristúpil ku kladeniu otázok. Takýto postup pri výsluchu svedka je nezákonný. Výpovede všetkých svedkov, vrátane svedka K. J., sú ako dôkazy nepoužiteľné, súd na nich pri rozhodovaní o vine nesmel prihliadať, no učinil tak.

Ad. 3 Nesprávne právne posúdenie zisteného skutku/nesprávne použitie iného hmotnoprávneho

ustanovenia [dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku].

Okresný súd pri určovaní trestu aplikoval priťažujúcu okolnosť podľa ust. § 37 písm. m) Trestného zákona a síce, že obvinený už bol za trestný čin odsúdený.

Obvinený namietal v odvolaní aplikovanie tejto priťažujúcej okolnosti, ktoré malo za následok zvýšenej dolnej hranice trestnej sadzby. Hoci bol obvinený v minulosti už odsúdený, nikdy nebol stíhaný za drogovú trestnú činnosť. S výnimkou posledného odsúdenia za trestný čin nepovolenej výroby liehu, všetky predošlé odsúdenia sú zahladené a teda súd ich pri posudzovaní aplikovania predmetnej priťažujúcej okolnosti nesmel brať do úvahy. Súd má možnosť na túto priťažujúcu okolnosť neprihliadať. Aplikovanie tejto priťažujúcej okolnosti spôsobilo obligatórne uloženie neprimerane vysokého trestu. Okresný ani krajský súd nevysvetlil, prečo pri ukladaní trestu prihliadol na túto priťažujúcu okolnosť.

Ad. 4 Skutkový stav - výsledky dokazovania.

Ako je uvedené vyššie, obvinený má za to, že výsluchy svedkov na hlavnom pojednávaní boli vykonané nezákonným spôsobom a súd na ne pri hodnotení dôkazov nemal prihliadať. Pokiaľ by aj boli prípustné, nepreukazujú (v súhrne s ostatnými dôkazmi) vinu obvineného zo spáchania skutku.

Počas trestného stíhania nevyšli najavo žiadne relevantné dôkazy, ktoré by usvedčovali obvineného z drobovej trestnej činnosti“.

K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka takto:

„K uplatnenému dovolaciemu konaniu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uvádzam, že tento v tejto trestnej veci neobstoí, keďže za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. v uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver súdu učiný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, mal zakladať dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to zásade, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu veci. V tejto súvislosti mám za to, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku daný nie je, nakoľko dovolací súd ani nemôže skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku. V tejto veci bol skutkový stav zistený a ustálený v rozsahu v dostatočnom na rozhodnutie vo veci. Odsúdený A. F. tiež poukázal na to, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vidí i v arbitrárnosti a v neodôvodnení pri vysporiadaní sa s námietkami odsúdeného Krajským súdom v Košiciach i Okresným súdom v Spišskej Novej Vsi. Najmä poukázal na to, že okresný súd nedostatočne odôvodnil svoj záver o vierohodnosti svedka K. J., ako aj dôvod, pre ktorý odmietol návrh na vyšetrovanie jeho duševného stavu. Odsúdený túto skutočnosť namietal i v podanom odvolaní, avšak ani odvolací súd neposkytol odsúdenému vysvetlenie k týmto namietaným skutočnostiam. Taktiež ani okresný ani krajský súd nevysvetlil, prečo pri ukladaní trestu okresný súd prihliadol na priťažujúcu okolnosť podľa ust. § 37 písm. m) Trestného zákona.

V tejto súvislosti uvádzam, že mám za to, že okresný súd vo svojom rozhodnutí sa v dostatočnom rozsahu vysporiadal s námietkami odsúdeného, ako i v dostatočnom rozsahu logicky a presvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu odsúdeného na doplnenie dokazovania. Okresný súd v dostatočnom rozsahu i odôvodnil svoje rozhodnutie o treste. Tiež mám však za to, že aj prípadné nezdôvodnenie aplikácie ust. § 37 písm. m) Trestného zákona pri ukladaní trestu, nemôže zakladať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o odsúdeným uvádzaný dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku spočívajúci jednak v tom, že podľa názoru odsúdeného už v prípravnom konaní došlo k porušeniu zákona, ktoré odsúdený vidí najmä v nezákonnosti vznesenia obvinenia, v neupovedomovaní obhajcu o úkonoch v prípravnom konaní, v opätovnom nezákonnom predvolávaní svedka K. J., ako i pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu, ktorý nemal byť úplný pri jeho preštudovaní obhajcom uvádzam nasledovné. Zákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia bola preskúmaná prokurátorom v prípravnom konaní, ktorý následne rozhodol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tak, že zamietol ako nedôvodnú sťažnosť obvineného podanú voči tomuto uzneseniu. Pokiaľ ide o neupovedomenie obhajcu o úkonoch v

prípravnom konaní a napádanú nezákonnosť pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu, poukazujem na to, že okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku sa týmito námietkami v dostatočnom rozsahu vysporiadal s tým, že skonštatoval, že: „obhajca bol upovedomovaný o výsluchoch svedkov, pričom v prípade, že by nebol upovedomovaný vôbec, by mohlo zakladať procesnú neúčinnosť vykonaného dôkazu, nie však nezákonnosť celého trestného stíhania“. Z vyšetrovacieho spisu však vyplýva, že obhajca bol riadne a včas upovedomovaný o výsluchoch svedkov v prípravnom konaní. Pokiaľ ide neuvádzanie totožnosti svedkov, ktorí mali byť vypočúvaní v prípravnom konaní pri postupe vyšetrovateľa § 213 Trestného poriadku, poukazujem na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, Tpj 25/2018 z 3.10.2018. Okresný súd tiež poukázal na to, že príloha znaleckého posudku Ing. H., PhD. bola od zabezpečenia uvedeného dôkazu súčasťou vyšetrovacieho spisu, s ktorou sa mohli obvinený i obhajca kedykoľvek oboznámiť. V tejto súvislosti tiež poukazujem na vyjadrenie vyšetrovateľa zo dňa 07.04.2017, ktoré sa nachádza vo vyšetrovacom spise, z ktorého okrem iného vyplýva, že vyšetrovateľ ponúkol obhajcovi pri nazretí do vyšetrovacieho spisu dňa 06.04.2017 ako i dňa 07.04.2017 pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania, aby si skopíroval obsah externého harddisku, ktorý tvorí prílohu k znaleckému posudku č. XX/XXXX Ing. A. H., PhD., čo však obhajca nevyužil. Pokiaľ ide o opätovné predvolávanie svedka K. J. na výsluch dňa 24.03.2017 uvádzam, že tento výsluch bol v prípravnom konaní vykonaný zákonným spôsobom, po riadnom zákonnom poučení, za prítomnosti obhajcu JUDr. Františka Pitoňáka, pričom obhajca odsúdeného A. F. bol o úkone riadne a včas upovedomený. Mám za to, že vyššie uvádzané skutočnosti odsúdeným nezakladajú dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. g) Tr. poriadku. Súčasne poukazujem na to, že okresný súd po podaní obžaloby nezistil dôvod na postup v zmysle § 241 ods. 1 písm. f) Tr. poriadku. Dokazovanie aj výpovedami svedkov bolo opätovne vykonávané na hlavnom pojednávaní pri dodržaní zásady kontradiktórnosti a ústnosti.

Pokiaľ ide o odsúdeným namietaný spôsob vykonávania výsluchov svedkov na hlavnom pojednávaní, ktorým nemala byť daná možnosť súvisle vypovedať všetko k veci, čo podľa názoru odsúdeného zakladá nezákonnosť týchto dôkazov, mám za to, že všetci svedkovia boli na hlavnom pojednávaní vypočutí zákonným spôsobom, po riadnom zákonnom poučení, i za prítomnosti obhajcu, pričom skutočnosť, že svedkom boli kladené otázky už od počiatku ich výsluchu samo o sebe nezakladá nezákonnosť týchto dôkazov.

Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. i) Tr. poriadku spočívajúci v tom, že okresný súd pri rozhodnutí o treste aplikoval priťažujúcu okolnosť podľa ust. § 37 písm. m) Tr. zákona, pričom ani okresný ani krajský súd nevysvetlili dôvody, pre ktoré bolo pri ukladaní trestu prihliadnuté na vyššie uvedenú priťažujúcu okolnosť uvádzam nasledovné. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. poriadku spočíva v tom, že rozhodnutie súdu má byť založené jednak na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Aplikácia priťažujúcej okolnosti pri ukladaní trestu súdom teda nemôže zakladať odsúdeným uvádzaný dovolací dôvod. Pokiaľ ide o skutočnosť, že podľa odsúdeného zistený skutkový stav nepreukazuje vinu odsúdeného, poukazujem na to, že podľa § 371 ods. 1 písm. i) druhá veta Tr. poriadku, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vzhľadom na uvedené mám za to, že v tomto prípade nie je daný žiadny z odsúdeným uvádzaných dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Tr. poriadku. Vzhľadom na uvedené preto navrhujem, aby dovolací súd podané dovolanie proti rozsudku Krajského súdu Košice sp. zn. 6To/100/2017 zo dňa 30.01.2018 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Tr. poriadku“.

+ + +

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, avšak dovolací súd zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť, pretože nie je dôvodné.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčív podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na

obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného A. F. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania, a to:

- „zamietnutie návrhu na vyšetrovanie duševného stavu svedka K. J. a
- arbitrárnosť a neodôvodnenie ohľadom vysporiadania sa s odvolacími námietkami obvineného“.

Pokiaľ ide o obvineným namietané odmietnutie návrhu na doplnenie dokazovania - nevykonanie navrhnutých dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. K tomu najvyšší súd poznamenáva, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (R 116/2014).

Možno súhlasiť s dovolateľom v tom, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí - neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, (ktoré uznesenie sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V predmetnej veci takýto stav nenastal, pretože okresný súd na stranách 15 - 16 svojho rozsudku pri rozbere a hodnotení tvrdení svedka J. zaujal stanovisko k návrhu obhajoby na doplnenie dokazovania vyšetrovaním duševného stavu menovaného svedka a vysvetlil, prečo nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie v naznačenom smere a napokon touto otázkou sa zaoberal aj krajský súd (strana 7 jeho uznesenia) síce stručne ale výstižne. Závery obidvoch súdov, vnímajúc ich v kontexte celého odôvodnenia ich rozhodnutí, k návrhu obhajoby na doplnenie dokazovania považuje najvyšší súd za zrozumiteľné, presvedčivé a dostatočné na to aby každý pochopil, prečo súdy nepovažovali za nevyhnutné doplniť dokazovanie tak ako si to predstavovala obhajoba.

Okrem toho najvyšší súd nezistil, že by konanie vedené voči obvinenému bolo uskutočňované v rozpore s pravidlami práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 Dohovoru a konštatuje, že v trestnom konaní (postupom orgánov činných v trestnom konaní či súdov) nedošlo k podstatnému - zásadnému

porušení procesných pravidiel dokazovania.

Dovolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Tiež si treba uvedomiť, že súd nie je povinný vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že okresným súdom odmietnutý návrh obvineného na doplnenie dokazovania a tým nevyhovenie jeho požiadavke na ďalší postup súdu pri dokazovaní podľa jeho predstáv, nevyvolalo pre obvineného negatívne ovplyvnenie práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) a práva na obhajobu (špeciálne) tak, aby tento postup súdu mohol byť považovaný za taký nedostatok súdneho konania, ktorý by oprávňoval najvyšší súd vysloviť naplnenie dovolacieho dôvodu.

Najvyšší súd uzatvára, že z postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale i súdov nižších stupňov počas celého doterajšieho trestného konania nevyplýva, že by tieto neprejavili rešpekt k právam obvineného, najmä v súhrne k právu na spravodlivý proces a konanie uskutočňovali účelovo v jeho neprospech.

Najvyšší súd nezdieľa názor odvolateľa o arbitrárnosti vysporiadania sa s odvolacími námietkami obvineného.

V tejto súvislosti pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia najmäv opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa. S podstatnými a pre vec rozhodujúcimi právnymi námietkami obhajoby (najmä čo sa týka vierohodnosti tvrdení svedka J. a potreby vyšetrenia jeho duševného stavu) sa riadne vysporiadal už súd prvého stupňa a pokiaľ nechal otvorenú nejakú spornú otázku, táto bola s konečnou platnosťou v miere zodpovedajúcej „fér“ procesu, vyriešená na odvolacom súde. Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok okresného súdu a jeho odôvodnenie zodpovedá kritériám ust. § 168 Trestného poriadku a uznesenie krajského súdu ust. § 176 ods. 2 Trestného poriadku.

S ohľadom na uvedené nezistil najvyšší súd naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom, nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.) aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravídla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z toho dôvodu možno dovolanie aplikovať iba v prípadoch ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Obvinený v dovolaní, v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, namietol

- Nezákonnosť vznesenia obvinenia.

Dovolací súd uvádza: Zákonnosť trestného stíhania a zákonnosť a odôvodnenosť uznesenia o vznesení obvinenia prioritne skúma prokurátor v rámci svojej právomoci vykonávať dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní - § 230 a nasl. Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o vznesení obvinenia a sekundárne súd, pri rozhodovaní o väzbe pri skúmaní naplnenia prvej materiálnej podmienky väzby - opodstatnenosti trestného stíhania.

Prokurátor uznesením pod sp. zn. 3Pv/252/2016/810 z 20. októbra 2016 (č. l. 24-26) zamietol sťažnosť obvineného A. F. podanú proti uzneseniu o vznesení obvinenia, Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením pod sp. zn. 5Tp/108/2016 z 21. októbra 2016 (č. l. 205-207) rozhodol o vzatí menovaného do väzby a Krajský súd v Košiciach uznesením pod sp. zn. 7Tpo/58/2016 zo 7. novembra 2016 zamietol sťažnosť obvineného A. F. podanú proti rozhodnutiu o jeho vzatí do väzby.

Dôvodnosť trestného stíhania bola opakovane overená a potvrdená zákonným postupom na to kompetentných orgánov - prokurátora a súdmi nižších stupňov už v rámci prípravného konania.

Obvinený sa v dovolacom konaní domáha opätovného preskúmania zákonnosti a dôvodnosti uznesenia o vznesení obvinenia, inými slovami - ako keby podal proti nemu sťažnosť.

Najvyšší súd v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku nemá kompetenciu „opätovne“ rozhodnúť o „sťažnosti“ obvineného proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Zákonný postup pri overení zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia bol dodržaný a preto táto okolnosť nenaplnia žiadny dovolací dôvod.

- Neupovedomenie obhajcu o úkonoch v prípravnom konaní.

Táto námietka súvisí s kontradiktornosťou a preto najvyšší súd dáva dovolateľovi do pozornosti:

Kontradiktornosť sa považuje za všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces. Spolu s právom na obhajobu je jeho najzákladnejším princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Neexistuje spravodlivosť bez kontradiktórnej diskusie a čím skôr k nej dôjde, tým väčšia je nádej na objektivnosť. Kontradiktórna diskusia je kráľovskou cestou pri hľadaní pravdy. Princíp kontradiktornosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktornosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. To znamená, že ak nemôže byť svedok vypočutý kontradiktórne na hlavnom pojednávaní, musí mať obhajoba možnosť vypočuť takéhoto svedka kontradiktórne už v prípravnom konaní. Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradiktórneho prejednávania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo o sebe neodporuje čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktornosti konania a „rovnosti zbraní“. Podstatou kontradiktornosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

Kontradiktornosť je upravená v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru, podľa ktorého právo na spravodlivý proces:

1. Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná

nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

2. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

3. Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

- a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;
- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;
- c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;
- d) vypočúvať alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a vypočutie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;
- e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom, alebo ak týmto jazykom nehovorí.

V slovenskom právnom poriadku kontradiktórnosť upravuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 2, podľa ktorého

(1) Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

(2) Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Trestný poriadok v ustanoveniach:

§ 2 ods. 14

14) Strany sú si v konaní pred súdom rovné.

§ 263

(1) Namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

(2) Súhlas obžalovaného nie je potrebný, ak sa výslovne vyjadril, že sa na hlavnom pojednávaní nezúčastní, alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, alebo ak sa na hlavné pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil, alebo sa bez vážneho dôvodu vzdialil z pojednávacej siene, alebo ak prokurátor navrhol v obžalobe čítať výpoveď svedka a obžalovaný po doručení výzvy podľa § 240 ods. 3 takého svedka nenavrhol vypočuť osobne. V uvedených prípadoch stačí súhlas prokurátora. O tejto skutočnosti musí byť obžalovaný v predvolaní poučený.

(3) Zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a a) taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho

obhajca,

b) išlo o neodkladný úkon alebo neopakovateľný úkon, alebo

c) taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odpovedať.

(4) Zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odprieť výpoveď podľa § 130, možno prečítať len za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

(5) Strany môžu namietat' spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietat' prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. O námietke rozhodne predseda senátu. Ak námietke vyhovie, vypočúvaný nie je povinný na otázku odpovedať a táto otázka sa do zápisnice nezapíše alebo sa zo zápisnice vyčiarkne. O námietke proti otázke predsedu senátu, sudcu alebo prísediaceho rozhodne senát.

§ 264

(1) Ak sa svedok odchýli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť na návrh prokurátora, obžalovaného alebo obhajcu zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach.

(2) Predloženie skoršej výpovede podľa odseku 1 spočíva v prečítaní tých častí zápisnice o skoršom výsluchu, ku ktorým sa má vyslúchaný vyjadriť a vysvetliť rozpory medzi svojimi výpoveďami. Zápisnicu prečíta tá zo strán, ktorú určí predseda senátu, ak zápisnicu neprečíta sám alebo ním poverený člen senátu.

Z týchto ustanovení vyplýva, že kontradiktórny charakter hlavného pojednávania bude zachovaný pri prečítaní zápisnice o výpovedi svedka len vtedy, ak táto výpoveď bola vykonaná kontradiktórne v prípravnom konaní, t. j. ak výsluch takého svedka bol uskutočnený za prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu alebo ak prítomnosť pri tomto úkone im bola reálne umožnená (hoci ju napr. nevyužili).

Európsky súd pre ľudské práva vyslovil v nasledujúcich veciach takéto právne závery:

- *Unterpetinger p. Rakúsku* rozsudok z 24.11.1986 - sťažovateľ bol obvinený z ublíženia na zdraví svojej manželke a nevlastnej dcéry. Vyhlásil, že sa necíti vinný. Svedkyne boli vypočuté vyšetrovateľom v prípravnom konaní. Na hlavnom pojednávaní odmietli vypovedať. Na návrh prokurátora boli prečítané ich výpovede z prípravného konania. EŠLP vyslovil, že prečítanie výpovedí svedkov z prípravného konania je prípustné ak tieto boli získané v súlade s právami obhajoby. Ďalej uviedol, že obžaloba bola založená hlavne na výpovediach jeho manželky a nevlastnej dcéry a vnútroštátny súd ich výpovede z prípravného konania považoval za dôkaz o pravdivosti obvinenia. Majúc na pamäti, že obvinený nemal možnosť v žiadnom štádiu konania klásť otázky osobám, ktorých výpovede sa prečítali na pojednávaní dospel k záveru o porušení práva obvineného na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods.1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- *Kostovski p. Holandsku*, rozsudok z 20.11.1999 - Sťažovateľ bol odsúdený za bankové lúpežné prepadnutie na základe prečítaných výpovedí dvoch anonymných svedkýň z prípravného konania. Na hlavnom pojednávaní svedkyne neboli vypočuté. EŠLP vyslovil, že v princípe sa musia všetky svedecké výpovede uskutočniť v prítomnosti obvineného. Použitie svedeckých výpovedí, ktoré sa získali v štádiu vyšetrovania je prípustné pokiaľ sa rešpektovalo právo na obhajobu. Obvinený musí mať adekvátnu a dostatočnú príležitosť na to, aby mohol v čase, keď sa urobila svedecká výpoveď, alebo v neskoršom štádiu konania poprieť ju a klásť svedkom otázky. V tomto prípade obvinenému nebola takáto príležitosť poskytnutá a preto rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Luca p. Taliansku rozsudok z 27.2.2001 - Sťažovateľ bol odsúdený za prechovávanie omamných látok na základe prečítanej výpovede spolupáchateľa získanej v prípravnom konaní. Spolupáchateľ na pojednávaní odmietol vypovedať. ESLP vyslovil, že dôkazy musia byť zásadne vykonané pred obvineným na verejnom pojednávaní na účely ich kontradiktórneho prerokovania. Môže byť potrebné opierať sa o výpoveď z prípravného konania. Obvinený však musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď buď počas vyšetrovania, alebo počas pojednávania. Ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemohol nikdy vypočuť alebo dať vypočuť, právo na obhajobu je skrátené spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 Dohovoru.

Podobne aj v ďalších rozhodnutiach ESLP - Craxi p. Taliansku, Pacula p. Lotyšsku, Melnikov p. Rusku, Mariana Marinescu p. Rumunsku, Emen p. Turecku, Balšán p. Českej republiky, Breukhoven p. Českej republiky, Tseber p. Českej republiky a iné.

Z predloženého spisu vyplýva, že svedok J. bol kontradiktórnym spôsobom vypočutý na hlavnom pojednávaní konanom 17. augusta 2017 (č. l. 1519-1521; 1548-1559), kde bol doslova „grilovaný“ obhajobou i obvineným. Obhajoba nielenže mala možnosť klať svedkovi otázky a konfrontovať ho so všetkými tvrdeniami, ale toto právo aj využila.

Významný usvedčujúci dôkaz tak bol vykonaný i na hlavnom pojednávaní v súlade s čl. 6 Dohovoru, za prítomnosti obvineného a obhajcu, a preto je bez významu prípadné procesné pochybenie pri jeho výsluchu v prípravnom konaní.

Námietka obhajoby by mala význam len vtedy, ak by svedok nebol na hlavnom pojednávaní vypočutý a mala by sa čítať jeho výpoveď z prípravného konania. To nie je tento prípad. Navyše treba uviesť, že výsluch menovaného svedka bol vykonaný kontradiktórne aj v prípravnom konaní a preto argumenty dovolateľa v tomto smere sú neakceptovateľné.

Pokiaľ dovolateľ vzťahuje námietku nie riadneho upovedomenia aj k svedkom K., W., K., Q., K., A., H., T., I., T., A., C., W., tak ide o námietku neakceptovateľnú, pretože výpoveď svedka K. W. nebola (správne) na hlavnom pojednávaní vykonaná (č. l. 1449) a výpovede ostatných menovaných svedkov neslúžili súdu na rozhodnutie o vine ako usvedčujúce dôkazy - vid'. odôvodnenie rozsudku okresného súdu, preto ani tento dovolací argument obhajoby nemohol najvyšší súd prijať.

- „Opätovné nezákonné predvolanie svedka K. J. s úmyslom získania jeho výpovede, po vznesení obvinenia, ktorá by mohla byť neskôr použitá ako dôkaz“.

Najvyšší súd nechce ani veriť, že obhajoba použila takýto argument, pretože buď to svedčí o absolútnej účelovosti dovolania, alebo neznalosti práva dovolateľom. Všeobecne platí, že výpoveď svedka po začatí trestného stíhania je síce zákonná, ale jej procesná použiteľnosť v konaní pred súdom je obmedzená (k tomu vid'. vyššie kontradiktórnosť). Preto bolo nielen nevyhnutné, ale vyšetrovateľ bol „povinný“ opätovne vypočuť svedka J. po vznesení obvinenia. Rozdiel v týchto výpovediach spočíva hlavne v poučení svedka a v následnej procesnej použiteľnosti výpovede v konaní pred súdom. Všetko uvedené, je však s ohľadom na vykonanie výsluchu svedka J., kontradiktórnym spôsobom na hlavnom pojednávaní bezpredmetné a preto najvyšší súd sa už radšej nebude k tomuto argumentu vyjadrovať, pretože by musel dovolateľovi vysvetľovať základy procesu v trestnom konaní.

- Preštudovanie vyšetrovacieho spisu, ktorý nebol úplný.

K tomuto dovolaciemu argumentu sa už vyčerpávajúco vyjadrili okresný i krajský súd vo svojich rozhodnutiach a najvyšší súd si ich vysvetlenie osvojil ako naprosto správne a preto na nich odkazuje bez potreby opakovať ich závery.

- Pokiaľ dovolateľ v dovolaní namieta pochybenie v procesnom postupe pri vykonaní výsluchov svedkov na hlavnom pojednávaní v tom, že im nebola daná možnosť najprv súvisle vypovedať, tak musí

najvyšší súd s týmto tvrdením dovolateľa súhlasiť.

Podľa § 132 ods. 1 Trestného poriadku: Na začiatku výsluchu sa treba svedka opýtať na jeho pomer k prerokováanej veci, ako aj k stranám a podľa potreby aj na iné okolnosti potrebné na zistenie jeho nezaujatosti a hodnovernosti. Svedkovi sa musí dať možnosť, aby súvisle vypovedal všetko, čo sám o veci vie, a odkiaľ sa dozvedel ním uvádzané skutočnosti.

Prokurátorka síce začala každý výsluch svedka kladeným otázkou, čo je postup rozporný s ust. § 132 ods. 1 Trestného poriadku, v predmetnej veci však svedkovia napokon vypovedali o všetkom podstatnom, a to aj na základe otázok kladených obhajobou, ktorá v čase konania hlavného pojednávania a vykonávania výsluchov svedkov nenamietala spôsob ich výsluchu zrejme preto, že všetci svedkovia uvedení v rozsudku okresného súdu, nevypovedali v neprospech obvineného A. F..

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že nesprávny postup prokurátorky pri vedení výsluchov svedkov na hlavnom pojednávaní, neznamenal zásadné porušenie procesných predpisov v taktom rozsahu, aby výsluchy vypočutých svedkov nebolo možné pri rozhodovaní zohľadniť. K výsluchu rozhodného svedka J. sa najvyšší súd vyjadril už vyššie.

Preto najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania),

resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Dovolateľ k tomuto dovolaciemu dôvodu argumentoval tým, že súdy nemali pri ukladaní trestu aplikovať príťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona lebo „S výnimkou posledného odsúdenia za trestný čin nepovolennej výroby liehu predošlé odsúdenia sú zahladené, a teda súd ich pri posudzovaní aplikovania predmetnej príťažujúcej okolnosti nesmel brať do úvahy“.

Odvolateľ si takouto argumentáciou vlastne sám odpovedal, keď poukázal na to, že posledné odsúdenie obvinený nemal zahladené.

Podľa § 38 ods. 2 Trestného zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a príťažujúcich okolností.

Podľa § 37 písm. m) Trestného zákona príťažujúcou okolnosťou je to, že páchatel bol už za trestný čin odsúdený, súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadnuť. Otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a príťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania podaného obvineným (R 18/2015).

Už z vyššie uvedeného je zrejmé že použitie príťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona v prípade obv. A. F. nenapĺňa žiadny dovolací dôvod.

Napriek tomu najvyšší súd poznamenáva, že okresný súd správne a v súlade so zákonom použil označenú príťažujúcu okolnosť a s ohľadom na to správne podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona upravil trestnú sadzbu a menovanému uložil trest v zákonnej výmere. Možno len pripomenúť, že neprihliadnutie na príťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona (veta za bodkočiarkou v § 37 písm. m) Trestného zákona), nie je nárokovateľné ale je to možnosť. Ak súd nevyužil túto možnosť nemožno argumentovať, že tým bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Okrem vyššie uvedeného dovolateľ argumentoval v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku aj „Skutkovým stavom - výsledkami dokazovania“, v rámci čoho vykonal rozbor dôkazného stavu, podrobne hodnotil vykonané dôkazy a vyslovil vlastné právne hodnotenia a závery samozrejme iné ako súdy nižších stupňov.

Najvyšší súd pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Preto najvyšší súd nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

So zreteľom na uvedené neostalo dovolaciemu súdu iné len rozhodnúť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a dovolanie obvineného A. F. odmietnuť, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.